

ДО ІСТОРІЇ НАПИСАННЯ ТРЬОХ РАННІХ ПОЕЗІЙ У ПРОЗІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

У статті досліджено історію тексту трьох ранніх поезій у прозі В. Стефаніка: «В ночі», «У місячнім світлі», «Весна». Висловлено текстологічні рекомендації щодо їх публікування у наступному науковому виданні творів письменника.

Ключові слова: поезія у прозі, автограф, рукописи, датування, основний текст.

У поезіях в прозі Стефаніка пейзаж посідає особливе місце. Втративши свою локальність, він стає «точкою відштовхування авторських рефлексій» (Ю. Кузнецов), виражених у конкретно-образній формі. Природа у митця органічно вплітається у стихію почуттів, емоційних переживань ліричного героя, відображаючи психічний стан творця художнього тексту. Слушно зауважує В. Соколова: «В індивідуальності митця існують ті риси, які особливо відчутно впливають на характер домінуючої інтонації його поетичних творів» [9, с. 166]. Естетичний потяг Стефаніка до колоритних пейзажних малюнків був зумовлений передусім його вразливою сентиментально-чуттєвою психікою. Вона забезпечувала вираження тонких авторських емоцій через контакт із природою. Яскравий приклад цього — епістолярій письменника, де кожний спогад, враження від події, а чи просто рефлексійний роздум знайшли своє відображення в ескізних пейзажних замальовках, більшість з яких згодом у творчій майстерні письменника ставали присутніми складовими багатьох поезій у прозі та новел.

Ранній ліричний образок письменника «В ночі» найповніше ілюструє талант Стефаніка-пейзажиста, його оригінальне бачення явищ навколишнього світу. Події в цьому творі відбуваються в екзотичній країні, де на березі моря поряд із кактусом цвіте японська троянда. Композиція тексту представлена п'ятьма мовними партіями невідомих голосів, які по чергово звертаються до японської рожі. Текст «В ночі» відзначається вишуканою тропікою, незвичайною символікою, урочистою манерою викладу. Поезія у прозі «В ночі» стилістично подібна до образка «Чарівник» — твору, який, допускаємо, Стефанік збирався надрукувати у першій збірці своїх ліричних мініатюр (кінець 1896 — початок 1897).

Безуспішну історію її видання письменник розповів у листі до Вацлава Морачевського від квітня 1897 р. [10, с. 374–376]. У цьому ж повідомленні Стефанік знову висловлює бажання після короткочасної творчої паузи взятися за перо: «Але тепер буду писати, хоть би лиш задля того, аби Вам таку втіху учинити, як Ви мені» [10, с. 375–376]. За Р. Піхманцем, ці слова виразно свідчать, що написані невдовзі по тому художні структури творилися в тому самому ключі, що й ті, які мали ввійти в забраковану видавцями книгу: «Узявся лише “поправляти”, поліпшувати їх художню якість» [8, с. 105].

Визначити ту художню грань образків Стефаніка, яка потребувала шліфування, допоміг великою мірою Морачевський. У листі від 14 квітня 1897 р., висловлюючи свої міркування з приводу невдалої спроби видати збірку, польський учений мимохіть допомагає молодому письменникові «вийти з ліса ріжних напрямів літературних»: «<...> їм (видавцям. — В. Є.) потрібно принципів, хоч би поступових, чітких переконань... Не час мріяти Вам, сину народу уярмленого <...>, не час безтямно дивитися на небо, коли робота чекає рук...» [3, арк. 2 зв.].

Поради та зауваги Морачевського Стефанік, очевидно, врахував на початку другого етапу творчих шукань у жанрі поезії в прозі. Розпочав його письменник, на нашу думку, образком «В ночі». Прикметно, що це єдина лірична мініатюра, яку автор датує («1/VI. 97»). Чи не тому, що хотів чітко зафіксувати для себе початок нових творчих спроб?

У фонді письменника (№ 8) у Відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України зберігається автограф цього твору [2]. Його текст записаний простим олівцем крупним почерком на двох нумерованих автором аркушах паперу

формату in 4° з їх лицьової сторони. Текст «В ночі» має незначні правки та доповнення, які Стефанік зробив під час переписування. На звороті першого аркуша розміщено початок новели «Картка», який письменник занотував значно пізніше. На це вказує запис тексту чорнилом та почерк, що значно дрібніший, порівняно з текстом «В ночі». Зазвичай, дрібніший почерк належить пізнішому письму Стефаніка. На звороті другого аркуша автографа (Од. 46) — початок твору «Весна».

Текст «В ночі» — промовистий приклад складного процесу переходу Стефаніка до нової художньо-естетичної концепції, що відбилась у спробі поєднати модерні художні деталі із засобами національної поетики.

Проілюструємо це на одному з фрагментів образка «В ночі», який у загальному тексті подаємо курсивом.

«В ночі»

«“Твої очи пробиті чорною хмарою. Стадо чорних птахів вилітає з хмари, як лилики, і кругом тебе облітає. Без нас тебе облетіли!”

Японська рожа похилилася і било кактуса до півночі обернулося від голосу.

Другий голос: голосом своїм — перлами тебе обсиплю, зором своїм — вогнем тебе скупаю, очима своїми — чорними стрілами тебе напою. Перлами чорні птахи загулю, вогнем їх спалю, стрілами чоними пострілю.

Японська рожа цвіт упустила і лист кактуса д'нему схилився.

Третій голос: всі зорі з неба стягну до тебе. Всі пасма ясні висную із очий ясних і зв'яжу з пасмами зорів на небі. Тай над землею під небесами буду в'язати срібні проміні свої з золотими. Впаду на серце коло ніг твоїх і звізди потягну і звізди впадуть. Поріжемо чорною хмару срібними проміннями до половини, а золотими від половини. І будеш ясний у зорях ясних а через мене.

Упав цвіт другий і лист ще другий схилився.

Четвертий голос: рукою мою махну — всі лебеді злетяться; рукою махну, голосом зазву і очима погляну — та расм тобі стану. Припливу з стадом до тебе любий, як стадо филь синих моря д'нам припливає.

Цвіт рожі вітер займив у море і лист д'мору похилився.

П'ятий голос: *є в мене поле, широкі ниви рожі зродили, рожі зродили та ще колючі. А по при ниву все у долину ручай лентою срібного шовку спливає. Там підеш зо мнов, там на ту ниву, що рожі зродила. Нива ся вклонить, ручай у ноги впаде. Чорная хмара пропаде.*

А вже цвіт поплив і лист ще душе над воду схилився.

Ой листе, листе, глянь там на море. Пливе д'нам стадо островів з архіпелагу. Цвіт твої рожі з ними назад поверне. I. VI 97».

За своїм образним наповненням цей фрагмент помітно контрастує на загальному тлі тексту. Він засвідчує проникнення у художню тканину твору народнопоетичних образів (поле, широкі ниви, ручай, чорная хмара), яких не могли витіснити ані модерністичні впливи, ані декадентські захоплення, на яких так часто акцентують увагу дослідники. Вони були органічною складовою художнього мислення покутського письменника, поетична майстерність якого формувалася на кращих зразках європейської літератури, однак осмислення її відбувалось у контексті загальнонаціональних цінностей.

Про це свідчить ще один ранній образок Стефаніка «У місячнім світлі» (Од. зб. 52, арк. 2).

«У місячнім світлі»

«Сиділа біля корчика білої рожі. Коло ніг хиталися астри. Один тримала у руках і губами вимикала червоний квіт. Вітер визбирував і тікав у верби з тим квітом.

Місяць потихоньки вандрував понебі. Ховався за крайці білих хмар, робив з ним шовки білі, перетикав сріблом і кидав звіздам. Звізди протягали свої проміні до тканин місяцевих і тремтіли з радости.

Дивилася на небо і тратилася, блукалася серед своїх споминів. Срібні проміні сповзали з єї чорного волося і спадаючи в'язалися с тими ночами, що давно, давно проминули. Склонила голову і нагадувала собі одно по другім.

У таку ніч, як ся, він сидів коло неї, [го]ворив до неї і розважував. Ще як [чу]ла голос: є в мене поле, шир[окі ни]ви що рожі зродили колочі. [А по]при ниву, все у долину ру[чай спли]ває.

Там те[пер підеш] на ту ниву. Ни[ва ся вклонить] ручай в но[ги впаде]».

Цей образок записано чорнилом на одинарному аркуші паперу формату in 8°. На звороті розпочато один із текстів поезії у прозі «Городчик до бога ридав...» (Од. зб. 52, арк. 1 зв.). Нижню частину аркуша, на якому записано текст «У місячнім світлі», пошкоджено. Утрачений фрагмент (подаємо у квадратних дужках) упорядники «Повного зібрання творів В. Стефаника в трьох томах» (1949–1954) (надалі — ПЗТ) відтворили за подібним фрагментом тексту «В ночі», вважаючи обидва автографи генеалогічно спорідненими. На нашу думку, така гіпотеза потребує серйозних аргументів.

За своїми художньо-композиційними особливостями та ідейним втіленням авторського задуму тексти «В ночі» та «У місячнім світлі» суттєво різняться. Отже, помірковано щодо їхньої генеалогічної зв'язку. У процесі дослідження намагатимемося передусім з'ясувати час написання тексту «У місячнім світлі».

В основі цього образка — розповідь про дівчину, яка сиділа під кущем троянди і, милуючись нічним небом, згадувала давню розмову зі своїм коханим. Текст складається з п'яти абзаців-малюнків, кожен з яких через персоніфіковані образи природи відображає роздуми ліричного героя. На думку Ю. Кузнецова, структуру таких творів найчастіше визначає не сам предметний світ природи, а авторське відчуття, авторська свідомість [5, с. 102].

Під час вивчення епістолярію Стефаника нашу увагу привернув лист, адресований Морачевському у вересні 1897 р. [11, с. 120–121]. Перед нами — миттєва фіксація письменником вражень від однієї ночі, що її спостеріг у рідному Русові. Ця художня замальовка має під собою реальну основу. У вересні 1897 р. письменник справді перебував у Русові. Про це дізнаємося з листів, що їх надсилав із села друзям упродовж цього місяця. З одного із листів до Морачевського відомо, що метою поїздки було усамітнитися і підготувати до друку книжечку ліричних образків «3 осени» [11, с. 122].

Припускаємо, що у Русові у процесі підготовки цієї збірки Стефаник написав текст «У місячнім світлі». Творче ество митця повсякчас черпало натхнення з природи. По-особливому відчував її цілющу силу, коли навідувався у рідне село після метушливих краківських буднів; годинами вдивлявся у неохопні русівські краєвиди, щоб відновити гармонію з собою і навколишнім світом. «У своєму рідному Русові знайшов усю долю й недолю людську, знайшов мудрість філософів і поезію життя...» [6, с. 308], — так визначив роль рідного села у творчості покутського письменника Морачевський. Саме цьому витонченому естету Стефаник найбільше розповідав про свій душевний відпочинок у Русові, ділився враженнями від осінніх пейзажів, які поетично описував у листах, що надсилав йому упродовж вересня 1897 р.

В одному із них Стефаник скаржитья Морачевському: його «разить балаканина люцка. Ані тни не хочеться із села їхати!». У наступних рядках подає опис осіннього поля, злегка забарвленого ліричною ноткою смутку і тривоги [11, с. 122–123]. Цей опис органічно доповнює русівські пейзажі, подані письменником у цитованому вище листі, який зацікавив нас своїм змістовим наповненням і мовностилістичним вираженням. Найімовірніше, що саме він послугував Стефанику ескізом для образка «У місячнім світлі».

Порівняльно-текстологічне зіставлення цього листа із текстом «У місячнім світлі» дає змогу виявити низку подібностей в емоційних настроях та ліричній семантиці художнього контексту. Подекуди в обох текстах спостерігаємо суттєві збіги. Уже перше речення листа містить фразу, яка ідентична з назвою автографа «У місячнім світлі»: «Та й хата наша, та й сад наш, та й осінь наша — усі пливаємо у *місячнім світлі*» (курсив мій. — В. С.) [11, с. 120]. В обох текстах — листа й автографа — вона окреслює часово-просторовий континуум (ніч), у якому розгортаються різні за художньо-композиційним вираженням, але однакові за емоційною настроєвістю і ліричним спрямуванням сюжети, що конструюються навколо центрального образу дівчини. Сюжет листа будується на спостереженнях Стефаника за дівчиною-наймичкою, яка в коморі при місячному світлі сіє муку і співає. Їм передусє опис нічного осіннього пейзажу у Русові, який відображає меланхолійно-романтичний настрій письменника.

У тексті «У місячнім світлі» цей сюжет Стефанік художньо доопрацював, зберігши, однак, сталу образну систему, деякі мовностилістичні звороти та ліричну настроєвість. В його основі — розповідь про дівчину, яка сиділа під кущем троянди і згадувала про милого, про колишню з ним розмову. Унікаючи конкретизації, в автографі «У місячнім світлі», на відміну від листа, письменник узагальнив образ дівчини за допомогою займенника «вона», який легко відтворити з контексту означено-особових речень; при тому незмінними залишилися художні деталі, які в загальних рисах окреслюють зовнішність дівчини. Вона має чорне волосся і красиві губи. У листі Стефанік зазначає, що місяць «лиже її по червоних губах та по чорнім волоссю» [11, с. 121]. У тексті «У місячнім світлі» ці художні деталі входять до складу різних синтаксичних одиниць. У першому абзаці читаємо, що дівчина «губами вимикала червоний квіт». Очевидно, щоб уникнути тавтології, письменник вилучив епітет «червоні», що функціонував у листі на означення слова «губи». У третьому абзаці помічаємо таке ж, як у листі, художнє поєднання слів «чорне волосся», тільки в іншому відмінку: «Срібні промені сповзали з її чорного волосся і спадаючи вязалися с тими ночами, що давно, давно проминули».

Узагальнення образу, до якого вдався Стефанік у тексті «У місячнім світлі», пов'язане із жанровими особливостями поезії у прозі. Такий художній прийом допомагає митцеві уникнути демонстрації інтимних переживань, приховати автобіографізм літературного тексту. Для цього представники жанру поезії у прозі у своїх творах вживали особові займенники. Натомість Стефанік послуговується односкладними (переважно означено-особовими) конструкціями як одним із найефективніших синтаксичних засобів психологізації зображуваного.

Звертає на себе увагу у тексті «У місячнім світлі» манера викладу художнього матеріалу, позбавлена класичної функції розповіді. Увага митця сфокусована на відтворенні внутрішніх переживань героїні, плину її думок, що знаходять своє вираження у пейзажних замальовках. Зіставляючи лист і текст «У місячнім світлі», легко помітити використання Стефаніком в обох випадках однакових поетичних образів природи, які, однак, залежно від свого композиційного розміщення і контексту, в якому реалізуються, виконують різні художньо-стилістичні функції. Наведемо фрагменти з обох текстів, щоб простежити, як накреслені у листі ескізи художніх образів переростали у тексті «У місячнім світлі» в етнопсихологічні символи.

З листа до Морачевського (вересень 1897 р.)

«Мої згадки, то такі тихі, як оті горбики, що довкола мене. Межи одним а другим горбком маленька долинка. У тоту долинку вітер згонить усе зів'яле листе. На горбках, то ще лиш сонічник тяжко угинаєся. Та й гарбузи блищать до місяця.

Ниви спокійні, бо породили та й дали людям хліба...»

«У місячнім світлі»

«У таку ніч, як ся, він сидів коло її [го]ворив до неї і розважував.

Ще як [чу]ла голос: є в мене поле, шир[окі ни]ви що рожі зродили

колючі. [А по]при ниву, все у долину ру[чай спли]ває. Там те[пер підеш] на ту ниву.

Ни[ва ся вклонить] ручай в ноги впаде...».

У фрагменті листа образ нив Стефанік подав у загальному описі картини осінньої ідилії в рідному Русові. Вони є результатом пережитих письменником власних вражень від побаченого. У загальному своєму обсязі опис нив у листі складає одне речення. У тексті «У місячнім світлі» Стефанік значно розширив його, поглибив ідейно-психологічний зміст цього образу. Акцентування уваги значно зміщується в бік трепетних внутрішніх переживань героїні, пов'язаних зі спогадами про коханого, його розповіді про «широкі ниви що рожі зродили колючі».

Суттєві стилістичні доопрацювання спостерігаємо у наступних фрагментах обох текстів:

З листа до Морачевського (вересень 1897 р.)

«Небо так далеко, далеко. Звізди мерехтя як крізь сльози, як дівчата, що сміються взимі та чисті сльози пускають. Молочна дорога вже показалася і виглядає, як широка дорога, що на ній багато білявих цвітів порозкидано...»

«У місячнім світлі»

«Дивилася на небо і тратилася блукала серед своїх споминів. Срібні промені сповзали з її чорного волосся і спадаючи в'язалися з тими ночами, що давно, давно проминули. Склонила голову і нагадувала собі одно по другім...»

У листі поетична картина нічного неба передує розповіді письменника про дівчину-наймичку. У тексті «У місячнім світлі» образ неба виконує важливу художню функцію. Органічно вплітаючись у «спомини» героїні, він стає засобом психологічного відображення її внутрішнього стану.

Важливі з погляду художньої виразності зміни спостерігаємо у фрагментах, у яких письменник змальовує образ місяця.

З листа до Морачевського (вересень 1897 р.)

«Місяць також потихонько підкрадає до неї. Сито падає, а дівчина хилиться на підлогу, а місяць робить з неї файну коханку свою. Лиже її по червоних губах та по чорнім волосу. Толочить по волосу, як по траві шовковій, а ссе червоні губи, як мотиль білий червоний цвіт висиває. Спить собі наймичка і рожевий квіт її маленьку долю покриває...»

«У місячнім світлі»

«Місяць потихоньки вандрував по небі. Ховався за крайці білих хмар, робив з ним шовки білі, перетикав сріблом і кидав звіздам. Звізди простягали свої проміні до тканин місцевих і тремтіли з радості...»

У фольклорі та класичній поезії місячний пейзаж звично сприймається нами як тло любовної розмови ліричних героїв. Прикметно, що у тексті «У місячнім світлі» Стефанік йде ніби всупереч такому сприйманню. У листі цей опис уведений у контекст основної розповіді, тоді як у тексті «У місячнім світлі» він функціонує як самодостатній компонент. На перший погляд, це суперечить описам двох зазначених вище фрагментів, де пейзажні замальовки у художньому тексті переплітаються з розповіддю письменника про дівчину.

У листі Стефанік більшу увагу зосередив на образі місяця, відвівши образу дівчини-наймички другорядну роль. У тексті «У місячнім світлі» письменник дещо по-іншому розставив смислові акценти. Фрагмент із місячним пейзажем письменник, художньо доопрацювавши, виділив окремим абзацом, що, на нашу думку, є цілком виправданим. У тексті «У місячнім світлі» він створює настроєвий фон для наступного фрагмента, у якому вже з'являється образ ліричної героїні, що дивилася на нічне небо і «тратилася, блукалася серед своїх споминів». Як бачимо, створення образу закоханої дівчини Стефанік досягає за допомогою низки специфічних засобів; найактуальніші з них — звернення до елементів народнопоетичної символіки. За спостереженнями О. Бігун, «символіка Василя Стефаніка постає синтезом фольклорної поетики та своєрідного стилю митця, що знаходить своє творче втілення саме в такому новаторському жанрі, як поезія у прозі» [1, с. 109].

Художньо-текстологічні подібності наявні в інших фрагментах обох текстів. Зокрема, в автографі «У місячнім світлі» дівчина тримала у руках айстру і «губами вимикала червоний квіт». У листі ця конструкція мала таке мовностилістичне оформлення із збереженням синтаксичної одиниці «червоний цвіт»: місяць, підкравшись до дівчини-наймички, «<...> ссе червоні губи, як мотиль білий червоний цвіт висиває» [11, с. 121]. В одному із фрагментів листа читаємо: «З-під ніг мені вітер займив листок вербовий, десь займив, займив. Ба де він завтра буде, той листочок?» [11, с. 121]. У тексті «У місячнім світлі» образ вітру має інше художнє трактування: вітер, визбируючи пелюстки, що їх дівчина губами «вимикала» з айстри, «тікав у верби з тим квітом».

На основі проведеного художньо-текстологічного аналізу можемо зробити висновок: тексти листа від вересня 1897 р. та «У місячнім світлі» мають однакові художні елементи. Найбільша подібність проявляється в образній системі й ліричній настроєвості. Крім того, до тексту «У місячнім світлі» увійшли окремі мовностилістичні звороти, що наявні у листі.

Очевидно, у процесі написання тексту «У місячнім світлі» Стефанік дотримувався свого улюбленого методу художньої «декламації», що полягав у подачі в листі ескізу майбутнього твору. Враження, що їх отримав письменник під час перебування у Русові, він одразу ж у поетичній формі висловив у листі і надіслав Морачевському. І лише згодом, художньо переосмисливши побачене і відчуте, надав йому форми ліричної мініатюри. Слушно з цього приводу зазначає Р. Піхманець: «Спостерігаючи, письменник уже приміряє життєвий матеріал

до своїх словесних задумів, що не тільки накладає відбиток на характер систематизації сприймань, а й відіграє суттєву роль у цих процесах» [7, с. 39–40].

Актуальне у межах цієї студії з'ясування історії ще одного тексту з назвою «Весна». Він записаний на звороті другого аркуша тексту «В ночі» тим самим олівцем і почерком. Безперечно, часовий проміжок між написанням обох текстів незначний.

«Весна»

«Сонце кинуло сніп червоних промінів по горах. Випило росу, сховало холод.

Вічний вогонь пече. Жара душить сонце.

Пустило лучі по широких рівнинах далеких. Нема роси на рівнинах.

Спокійне, але прагнуче стануло в обіда. Ще пити, бо вуголь з него стане. По всіх ярах і долах розки[ну]ло ще проміні. Пропала і там роса.

Проміні побіліли з спраги».

Упорядники ПЗТ вважали, що «Весна» — початок чорнової редакції новели і розмістили її текст у другому томі в розділі «Незакінчені твори». Більш прийнятними вважаємо міркування упорядників видання «Твори» (1964), які стверджують, що як етюд ця поезія в прозі має вигляд завершеного твору [10, с. 506]. На ймовірність цієї версії вказують графологічні особливості автографа «Весна» та ідейно-стильова своєрідність його тексту. Йдеться насамперед про наявність у рукописі назви твору. Заголовки своїм ліричним мініатюрам письменник давав, зазвичай, лише тоді, коли переписував їх текст начисто. Отже, маємо справу з переписаним текстом образка «Весна», а не з його первісною редакцією.

Щодо ідейно-стильових особливостей цього тексту, то перед нами пейзажний малюнок, народження весняного дня, а точніше — фіксація письменником вражень, які він отримав упродовж цього дня і якими вперше поділився у листі до Морачевського, датованому квітнем 1897 р.

Цей лист важливий для нас не лише з погляду наявних у ньому художньо-текстологічних збігів із ліричним образком «Весна». Він містить промовисті свідчення ідейно-художніх шукань письменника того часу. Текст листа Стефаник розпочинає імпресіоністичною замальовкою-спогадом про весняний день, що закарбувався в його пам'яті у найдрібніших деталях. Художня персоніфікація письменником природи складає значну частину листа. Письменник немовби готує адресата до сприйняття іншого, об'єктивного, епізоду з життя, що його спостеріг у той самий весняний день: дід Михайло та онук рано-вранці їдуть орати ниву, «бо весна, треба орати, сіяти, аби земля родила» [11, с. 101].

Р. Піхманець цей та подібний до нього епізоди в епістолярних текстах Стефаника пропонує називати «образком, картиною чи “сценкою” сільського життя» [8, с. 106]. Поки що такі соціальні картини письменник подає в епістолярних текстах дещо стримано, не виокремлюючи в самостійну художню форму, надаючи перевагу ліричному образку, як у згаданому вище листі. З кожним наступним листом поступово розширює їх текстові межі, поглиблює соціальний зміст, апелюючи до іншого жанру, в якому згодом стане «абсолютним паном форми» (І. Франко).

На нашу думку, «Весна» — це одна із тих багатьох замальовок, якими рясніють листи раннього Стефаника (зокрема датований квітнем 1897 р.), оформлена в окрему текстову структуру зі своїм набором виражально-зображальних засобів.

Виходячи з вищеподаних спостережень, вважаємо, що тексти «В ночі», «У місячнім світлі», «Весна» треба розглядати як самостійні твори, позначені новими художніми шуканнями Стефаника у жанрі поезії в прозі.

Час написання образка «В ночі», за авторським датуванням, — «1/VI. 97». Приблизно тоді письменник створив ліричну мініатюру «Весна». Образок «У місячнім світлі», на нашу думку, Стефаник написав орієнтовно у вересні 1897 р., тобто пізніше, ніж текст «В ночі».

Історія текстів «В ночі» та «У місячнім світлі», «Весна», уточнення часу їх написання проливають світло на творчо-стильові пошуки Стефаника, зростання його художньої майстерності, розкривають унікальний талант цього письменника самовиражатися через пейзажний малюнок.

Список використаної літератури:

1. Бігун О. А. Типологія жанру поезія в прозі (французька та українська література кінця XIX — поч. XX ст.): дис... канд. філол. наук : 10.01.05 / Бігун Ольга Альбертівна. — Івано-Франківськ, 2008. — 181 с.
2. Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (далі — ІЛ). — Ф. 8. — Од. зб. 46. — 2 арк.
3. ІЛ. — Ф. 8. — Од. зб. 585. — 3 арк.
4. ІЛ. — Ф. 8. — Од. зб. 52. — 1 арк.
5. Кузнецов Ю. Б. Імпресіонізм в українській прозі кінця XIX — початку XX ст. : Проблеми естетики і поетики / Юрій Борисович Кузнецов. — К.: Зодіак-Еко, 1995. — 303 с.
6. Морачевський В. Василь Стефаник / Вацлав Морачевський // Василь Стефаник у критиці та спогадах. Статті, висловлювання, мемуари. — К.: Дніпро, 1970. — С. 301–309.
7. Піхманець Р. В. Генеза художніх образів В. Стефаника / Р. Піхманець // Вісник Прикарпатського ун-ту : Філологія. — Івано-Франківськ, 1997. — Вип. II. — С. 85–95.
8. Піхманець Р. Повернення до себе. Над листами Василя Стефаника / Роман Піхманець // Дзвін. — 2008. — № 8 — С. 102–117.
9. Соколова В. А. Психологічний компонент ритмомелодики вірша: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06 / Вікторія Альбертівна Соколова. — Луцьк, 2002. — 197 с.
10. Стефаник В. Твори / Василь Стефаник ; [упоряд., підгот. текстів та примітки В. М. Лесина і Ф. П. Погребенника; вступ. стаття В. Лесина]. — К.: Дніпро, 1964. — 552 с.
11. Стефаник В. С. Повне зібрання творів: в 3 т. / Василь Семенович Стефаник; [відп. ред. О. І. Білецький]. — К.: Вид-во Акад. наук АН УРСР, 1949–1954. — Т. 3: Листи. — 328 с.
12. Стефаник В. С. Повне зібрання творів: в 3 т. / Василь Семенович Стефаник; [відп. ред. О. І. Білецький]. — К.: Вид-во Акад. наук АН УРСР, 1949–1954. — Т. 2: Автобіографічні твори, поезії в прозі, публіцистика, незакінчені твори і переклади. — 223 с.

**On the History of Writing of Three Early
Vasyl Stefanyk's Poems in Prose**

The article deals with the history of the text of three early poems in prose by Vasyl Stefanyk: «In the night», «In the moonlight», «Spring». The article also contains some practical recommendations concerning the publication of these writings in the oncoming critical edition.

Key words: prose poem, autograph, manuscripts, dating, basic text.